

Vlaams
Parlement

ingediend op **295** (2019-2020) – Nr. 1
5 mei 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls en Elisabeth Meuleman

over de aanpak van de coronacrisis
in het beleidsdomein Onderwijs en Vorming

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Sihame El Kaouakibi;
Stijn Bex, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Johan Danen, Gustaaf Pelckmans;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door minister Ben Weyts	4
II.	Bespreking.....	10
1.	Tussenkomen van de leden.....	10
1.1.	Jean-Jacques De Gucht.....	10
1.2.	Elisabeth Meuleman	11
1.3.	Loes Vandromme.....	12
1.4.	Roosmarijn Beckers	13
1.5.	Kathleen Krekels.....	14
1.6.	Steve Vandenberghe	14
1.7.	Kim De Witte.....	16
1.8.	Jo Brouns	17
1.9.	Hannelore Goeman	17
1.10.	Koen Daniëls	19
1.11.	Kristof Slagmulder.....	21
1.12.	Brecht Warnez	21
1.13.	Jan Laeremans	21
1.14.	Arnout Coel	22
2.	Antwoorden van de minister	22
	Gebruikte afkortingen.....	27

Op 23 april 2020 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een gedachtewisseling met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de coronacrisis in het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Op 9 april vond reeds een gedachtewisseling plaats over de impact van de coronacrisis. Nu werd een nieuwe stand van zaken opgemaakt.

De vragen van de leden werden vooraf schriftelijk aan het kabinet van minister Weyts overgemaakt. De gedachtewisseling start dan ook met de toelichting en de antwoorden van de minister.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* begint met een positieve boodschap. Hij is trots op zijn beleidsdomein en op wat iedereen samen tot nu toe laat zien. Sinds het begin van de crisis bestaat er kwalitatieve opvang in de scholen. Duizenden kinderen kunnen hier terecht. Er wordt daarbij maximaal ingezet op kinderen die bijzondere aandacht nodig hebben. Zo werd er in de paasvakantie ook in het buitengewoon onderwijs in opvang en vervoer voorzien.

Daarnaast werd het afstandsonderwijs georganiseerd en dat gebeurt op hoog niveau, volgens de minister soms wat te hoog. Preteaching of aanloopleven is echt pionierswerk en dat gebeurt met vallen en opstaan, maar wel met veel goede wil. Ook al hebben de digitale platformen op hetzelfde moment honderdduizenden bezoekers, toch blijven de storingen beperkt. De kinderziekten zouden intussen zelfs opgelost zijn.

Daarnaast stelt minister Ben Weyts vast dat alle onderwijspartners grotendeels aan hetzelfde zeel trekken. Volgens hem komt het beleidsdomein hier qua draagvlak, onderlinge communicatie en begrip voor andermans standpunten sterker uit. Ook op het vlak van pedagogie gebeuren er nu zaken die voorheen ondenkbaar waren. Zo worden samen met de koepels en het gemeenschapsonderwijs pedagogische richtlijnen uitgevaardigd. Er werden ook inspanningen gedaan voor sociaal zwakke leerlingen en die inspanningen blijven toenemen. De minister vindt de laptopinzameling een heel goed initiatief en de problemen daarbij probeert men maximaal weg te werken. Er werd ook een brug geslagen naar een breed buitenschools netwerk via buurtwerkers en OCMW's. Ook de transformatie van de onderwijsinspectie, van controleurs naar coaches, stipt hij aan. De minister stelt tevreden vast dat dankzij de crisis de basis voor vooruitgang in het onderwijs werd gelegd, iets waar men later nog van zal kunnen genieten.

Er zijn zaken die absoluut beter kunnen en moeten, maar de minister hoopt dat men vooral kan doorgaan op het elan en kan blijven vasthouden aan ambitieuze doelen. Soms is er discussie over de vraag of men de lat niet te hoog legt. Soms vergalopperen leerkrachten zich in al hun enthousiasme: ze hebben in die twee weken paasvakantie heel veel voorbereid en willen dat allemaal loslaten op de leerlingen. Men moet erkennen dat dat soms gewoon te veel is. De minister roept dus op om het doenbaar en haalbaar te houden voor iedereen, om al dat materiaal

waaraan is gewerkt misschien ook een beetje op te sparen voor later. Hij juicht echter toe wat nu goed gaat.

In de toekomst zullen er nog moeilijke beslissingen moeten worden genomen. Het herstarten van de scholen was de eerste, maar zo staan er nog te wachten. Dan komt er natuurlijk kritiek van twee kanten, schetst de minister. Er zijn mensen die zeggen dat het veel te weinig is, dat men onmiddellijk moet kunnen starten met de scholen, terwijl anderen stellen dat de minister kinderen en leerkrachten te vroeg 'de loopgraven instuurt'. Men moet dus altijd wat schipperen, maar dat ontslaat de beleidsverantwoordelijken niet van de plicht om hun verantwoordelijkheid te nemen en moeilijke beslissingen te nemen, aldus de minister. Hij is bereid om op dat vlak alle kritiek te aanvaarden. Hij stelt vast dat de klassieke verhouding tussen oppositie en meerderheid al een beetje terug is, maar dat is prima. Hij meent sterk te staan om altijd antwoorden te bieden.

Wat ICT en de laptops betreft, meldt de minister dat hij de organisatie in kwestie vandaag nogmaals heeft gezien. Die actie heeft een enorme weerklank gekregen. Er werden 10.000 laptops vooropgesteld, en uiteindelijk zit men aan 18.000. Er is een al lang bestaande nood gevonden, en die zal niet meer worden losgelaten, ook niet na corona. De grootste verdienste van het project is er misschien zelfs niet op de korte, maar op de lange termijn: men heeft nu een sterker netwerk van bedrijven die hun computers boekhoudkundig afschrijven, waardoor kan worden gezorgd voor een continue, structurele aanlevering van laptops. De vzw zal die bedrijven niet meer loslaten met de vraag naar extra laptops. Het aangegane financiële engagement van 250.000 euro heeft de minister heel snel opgetrokken tot 1 miljoen euro, wel met de vraag aan de vzw om te werken met meerdere 'refurbishers'. Men werkte voorheen met één bedrijfje, en nu heeft men concullega's ingeschakeld om mee te werken aan het project. De minister denkt dat men deze week op 5800 stuks zal landen. Dat is een goede flow, maar blijkbaar heeft men inderdaad anderhalve week gesukkeld met licenties en met de coronahinder die er ook bij andere activiteiten is.

Aanvankelijk was het plan dat de laptops individueel zouden worden verdeeld, via postorderbedrijven, maar daar is de minister van afgestapt. Blijkbaar was er ook qua privacy een moeilijkheid. Daarenboven waren de scholen vragende partij om het zelf te doen, omdat ze dan onmiddellijk ook uitleg kunnen geven. Elke school heeft een ICT-coördinator, wat betekent dat niet zomaar een laptop wordt meegegeven. Bij elke afgeleverde laptop hoort een handleiding. Het is belangrijk dat de scholen iedereen aan wie ze een laptop geven ook responsabiliseren. Ze weten wie geconnecteerd is en hiermee aan de slag kan gaan. De scholen weten zelf best wie hier echt nood aan heeft en ze kunnen ook laptops in bruikleen geven.

Er is geopperd om te wachten met nieuwe leerstof tot elk kind een eigen laptop heeft. De minister vindt dat een verkeerde redenering. Dat een kleine minderheid niet wordt bereikt, betekent niet dat de grote meerderheid van nieuwe leerstof verstoken moet blijven. Hij wil wel de inspanningen opdrijven om die kleine minderheid te bereiken.

Voor Pasen is gedurende drie weken leerstof herhaald, maar dat is niet houdbaar. Het is moeilijk om de aandacht van de leerlingen vast te houden. Het thuisonderwijs is veranderd en er wordt nu ook meer naar uitgekeken. Dat geldt zeker voor de livelessen, want die vormen een spanningsmoment. Er is ook vastgesteld dat de kinderen de lessen herbekijken, wat een goede zaak is. De scholen slagen erin steeds meer kinderen te bereiken. De sociaal zwakkere leerlingen zijn bij uitstek de grootste slachtoffers van een dalende onderwijskwaliteit, oppert de minister. Indien de onderwijskwaliteit niet op niveau wordt gehouden, zal dat een probleem worden.

De minister herhaalt dat de meeste leerlingen worden bereikt, maar hij wil de cijfers nog eens nagaan. Tijdens de plenaire vergadering van 22 april 2020 is in zijn ogen met cijfers gegoocheld. Hij weet niet waar het vandaan komt dat 15 tot 30 procent van de kinderen niet zou worden bereikt, maar hij heeft nu zelf de cijfers opgevraagd. Aan de hand van die cijfers zal hij een beeld kunnen schetsen.

Hoewel keihard wordt gewerkt, wordt op het einde van de rit altijd een beroep gedaan op de ouderlijke verantwoordelijkheid. De overheid kan laptops geven, maar daar moet dan ook iets mee worden gedaan. Dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van de scholen en de leerlingen, maar ook van de ouders. Dat betekent niet dat ouders naast de pc moeten zitten en deeltijdse leerkrachten moeten worden. Ze moeten echter wel voor structuur en routine zorgen. Ze moeten erop toezien dat de kinderen effectief op vaste uren per dag voor de pc zitten. Het belangrijkste wat ouders moeten doen, is zorgen voor een dagindeling en een schema.

De minister weet dat er soms kritiek komt omdat niet elke leerkracht mee is met de digitale lesmethodes. Sommigen hebben op dat vlak een grote sprong gemaakt. Zeker in het basisonderwijs waren er heel wat leerkrachten die niets anders dan het klassieke werken met papier gewoon waren. Voor hen is een heel nieuwe wereld opengegaan en, afgaand op de reacties, zijn ze zeer tevreden dat ze nu met die ervaring en expertise worden geconfronteerd.

Het gebruik van de onlineleerplatformen is de afgelopen weken door het plafond gegaan. Wat Smartschool betreft, gaat het om een verveertigvoudiging en op 20 april 2020 nog eens een extra verdubbeling. Er zijn echter ook minder gekende platformen. WeZooz heeft een heel grote database met oefeningen. Op 20 april 2020 waren sinds de opschorting van de lessen al 450.000 oefeningen gemaakt en 400.000 video's bekeken. In totaal gaat het om 2,5 miljoen views. Dat zijn redelijk indrukwekkende cijfers voor een kleinere speler. Uit die cijfers blijkt duidelijk dat leerkrachten massaal aan de slag zijn gegaan met die onlineleerplatformen.

De minister spreekt zijn dank uit voor de telecomoperatoren. Zij hebben hun wifinetwerk gratis ter beschikking gesteld en deelden maar liefst 33.750 vouchers uit aan de scholen, met gratis internetcapaciteit.

Het klopt niet dat scholen de preteaching helemaal zelf moeten organiseren. Ten eerste zijn scholen vanzelfsprekend het best geplaatst om dat zelf te doen. Verder is het balanceren tussen enerzijds het respect voor de grondwettelijke autonomie en de vrijheid van onderwijs en anderzijds het aanbieden van richtlijnen en een maximaal kader. In alle draaiboeken die via Schooldirect worden gelanceerd, zowel rond een pedagogisch kader als op het vlak van veiligheid, wordt een onderscheid gemaakt tussen maatregelen en richtlijnen. Maatregelen zijn dwingend van aard, richtlijnen zijn handvaten. In de draaiboeken zijn vooral richtlijnen opgenomen en slechts enkele maatregelen. De minister benadrukt dat alle informatie wordt gecommuniceerd via Schooldirect.

Scholen krijgen alle ruimte om zelf invulling te geven aan de aanlooplessen. Talloze leerkrachten hebben zich tijdens de paasvakantie intensief voorbereid, met alle positieve en negatieve gevolgen van dien. Sommige leerkrachten zijn zo enthousiast dat ze de kinderen misschien overladen met informatie. De minister raadt aan eventuele problemen rechtstreeks met de leerkracht op te nemen. Met het GO! en de onderwijskoepels werd afgesproken dat eventuele klachten eerst op lokaal niveau moeten worden aangekaart, indien nodig wordt er bemiddeld door het GO! of de onderwijskoepels. Bij discussies over de opvang van kinderen in scholen werd eenzelfde aanpak gehanteerd.

Wat betreft de discussie over de evaluatie blijft de minister zeggen dat leren nu belangrijker is dan evalueren. Men vraagt volop in te zetten op lesgeven. Scholen hebben zelf de ruimte om te kijken hoe ze evalueren, maar ook hier zijn er richtlijnen: kies voor essentiële leerstof en inhoud, kijk naar het leerplan en naar wat voor de leerlingen essentieel is om de overgang te kunnen maken naar het volgende jaar. Evalueer dat ook. Wanneer een kind echt werkpunten heeft en de school laat het kind gewoon overgaan, zal het starten met een achterstand en die zal alleen maar groter worden. Daarom hoopt de minister dat men ook de connectie kan maken met evaluatie en zomerscholen.

Dat is ambitieus, oppert minister Ben Weyts. Er is een werkgroep rond zomerscholen opgericht binnen de vergaderingen met het onderwijsveld. Men wil wat vandaag al bestaat, gebruiken en verruimen. Een gevoelig punt is of er nog meer zal worden gevraagd aan de scholen, nu ook al in de zomervakantie. Het zal op grond van vrijwilligheid zijn. De minister wil idealiter komen tot een situatie waarbij de klasraden op grond van evaluaties kijken naar de jongeren met tekorten die essentieel moeten worden bijgespijkerd om goed de overgang te kunnen maken naar het volgende jaar en te starten zonder achterstand. Die kinderen moeten worden toegeleid naar een zomerschool. Die informatie moet onderling gecommuniceerd worden. De minister beseft dat tussen droom en daad nog heel wat praktische bezwaren staan, maar die probeert men weg te werken in de nog beschikbare tijd.

Sommige ouders worden inderdaad overbelast, want sommige leerkrachten zijn overenthousiast. Daartegenover staat dat sommige leerkrachten te inactief zijn en geen livelessen geven maar gewoon taken distribueren. De vraag blijft om livelessen te organiseren want het directe contact is voor de leerlingen een goede zaak.

Preteaching versterkt de kloof tussen kansrijke en kansarme kinderen, wordt gezegd. Minister Ben Weyts meent dat kansarme kinderen het meeste verliezen als de scholen tot stilstand komen en er geen afstandsonderwijs wordt georganiseerd. Kansrijke kinderen krijgen in veel gevallen ook zonder school een goede omkadering. Men wil alle zeilen bijzetten om iedereen mee te nemen. De scholen werd gevraagd om van de paasvakantie gebruik te maken om te detecteren wie niet geconnecteerd is. Daarvoor zijn de tools ter beschikking via Smartschool, aangevuld met een netwerk van buitenschoolse bondgenoten: OCMW's, buurtwerkingen, brugfiguren en straathoekwerkers in de stedelijke context. Zo kan men indien nodig op de deur gaan kloppen en wijzen op de verantwoordelijkheid van de ouders. Dat netwerk wordt gevoed met goede praktijken, succesverhalen en concrete pedagogische handvaten.

De minister vindt het intellectueel oneerlijk dat hij kritiek krijgt over het feit dat hij voortijdig over de heropstart van de scholen heeft gecommuniceerd. In de nota van de GEES stond ook een onderwijsluik. Dat scenario, dat het resultaat was van eerdere besprekingen met de GEES, was niet dat van de Vlaamse Regering – dus daar moest wel op worden gereageerd. Anders zou er chaos en onduidelijkheid geweest zijn. Minister Weyts vraagt zich trouwens ook af hoe een vergadering met veertig vertegenwoordigers en onder het vergrootglas van de media volledig lekproof kan worden gehouden in deze tijden. Het gaat natuurlijk om een selectief lek. Dat kun je niet onder controle houden. Er zou chaos ontstaan, en daarom werd in die vergadering na enige discussie besloten om alles, inclusief de draaiboeken met pedagogische inzichten en veiligheidsmaatregelen, naar buiten te brengen. Die draaiboeken zijn geruststellend omdat iedereen weet dat ze doordacht zijn en het product van weken werk in alle stilte. Men kan er kritiek op hebben, maar er zit altijd een ratio achter. En ze zijn zeer praktisch opgesteld, ze bevatten bijvoorbeeld schetsen over hoe men klassen moet inrichten met respect voor social distancing.

Wat betreft de veiligheid van leerkrachten en leerlingen is de eerste geruststelling dat de virologen altijd kunnen ingrijpen. De datum van 15 mei is er natuurlijk op basis van de nu ingeschatte evolutie. Alle maatregelen zijn onder voorbehoud en moeten bekeken worden in het licht van de evolutie van de pandemie. Ook de risicoanalyse is een geruststelling. Uiteindelijk moet het groen licht worden gegeven door de preventieadviseur. Op basis van een draaiboek en een checklist moet hij bekijken hoe minutieus alle vooropgestelde maatregelen en richtlijnen in de praktijk werden omgezet. Elke school is anders en krijgt een andere invulling en concretisering van de maatregelen. Het netwerk van de preventieadviseurs wordt bovendien aangevuld met de onderwijsinspectie.

Er moesten moeilijke keuzes worden gemaakt, bijvoorbeeld dat de kleuters nog moeten thuisblijven. Minister Ben Weyts vindt de kritiek op dat punt terecht. Daarover is gepraat, onder meer met Erika Vlieghe. Zij zei dat niet alles tegelijk kon: als kleuters terug naar school moesten, zou het tweede leerjaar niet kunnen opstarten. Daarom is er samen met de onderwijspartners een keuze gemaakt.

Wat te doen met ouders die beslissen om hun kinderen hoe dan ook tot de zomer thuis te houden? Minister Ben Weyts gaat ervan uit dat kinderen en hun ouders zullen ingaan op de uitnodiging om naar school te komen. Het beste onderricht komt nog altijd van de leerkrachten in de klas. Dat heeft de voorbije periode wel duidelijk gemaakt. De job van leerkracht verdient meer dan ooit waardering en heel wat ouders brengen nu veel meer respect voor hen op dan voorheen. Kinderen die toch niet op de uitnodiging ingaan, krijgen een code P voor gewettigde afwezigheid, maar hun ouders worden ook onmiddellijk gecontacteerd. Wat is het probleem? Hoe kan de school of het CLB de ongerustheid van de ouders opvangen? Dat kan door hen met de preventieadviseur in contact te brengen die hen dan kan geruststellen.

Vervolgens gaat de minister in op de vragen over de rest van het schooljaar. In andere deelstaten heeft men inderdaad sneller beslist over het einde van het schooljaar. Hij vindt echter dat men in Vlaanderen niet gewoon het licht mag uitdoen zonder nieuwe lesinhoud of evaluaties aan te bieden. Er werden twee volledige draaiboeken uitgewerkt, barstensvol details, die zijn doorgesproken met alle partners, zodat het ook voor de CLB's en de preventieadviseurs haalbaar blijft. Het is een uitgebreid werkstuk waaraan pedagogen, koepels en vakbonden hebben bijgedragen. Daarin worden de richtlijnen over evaluatie meegenomen. Er heerste veel onduidelijkheid over de examens. Iedereen beseft ook dat er dit jaar op het einde van juni geen klassieke examenreeks zal komen. Volgens de minister zijn de scholen zelf het best geplaatst om een gepast evaluatiebeleid op te zetten. Dat blijft echter een evenwichtsoefening tussen de autonomie van de scholen en hun behoefte aan richtlijnen. Het is toch belangrijk dat er een vorm van evaluatie blijft bestaan om de leerlingen te blijven motiveren en belonen, om de onderwijskwaliteit op peil te houden en om te weten wie er tijdens de voorbije weken leerachterstand heeft opgelopen. Uit wat nog rest van het schooljaar moet dan ook alles gehaald worden, aldus de minister. Daarom wordt er zo lang mogelijk en zo veel mogelijk les gegeven en zijn daguitstappen, sportdagen, verlofdagen en pedagogische studiedagen in het derde trimester geen goed idee. Hij vraagt daarom ook aan het parlement om er decretaal voor te zorgen dat de scholen na 30 juni nog kunnen delibereren.

Dan gaat minister Weyts in op de vragen over inclusief onderwijs en het welzijn op school. Het onderwijs kan pas terug opstarten als iedereen zich veilig voelt. In de draaiboeken die hiervoor werden opgesteld, is het psychosociaal welzijn van de leerlingen een absolute prioriteit. Een van de suggesties daarin is een teamdag voor het personeel om alles goed door te praten. De scholen wordt ook gevraagd om blijvend aandacht te hebben voor het mentale welzijn van de leerlingen en het personeel. De 120 onderwijsinspecteurs die aan de scholen werden toegewezen,

spelen hierin een belangrijke rol. Terwijl ze vroeger meestal controleerden en bespitten, zullen ze nu coachen en ondersteunen. Ze zullen alle schooldirecties contacteren met de vraag hoe ze kunnen helpen en welke vragen en bezorgdheden ze aan de beleidsvoerders kunnen doorgeven. Deze nieuwe aanpak wordt blijkbaar erg gewaardeerd door de scholen.

Hoe staat het nu met de opvang op school? In het eerste advies stond uitdrukkelijk dat scholen voor de opvang moesten zorgen van kinderen voor wie de ouders geen alternatief hadden. De focus lag daarbij op de meest kwetsbare kinderen, kinderen met een beperking of met een problematische thuissituatie, en op kinderen van wie de ouders een cruciaal beroep hebben. Nu zegt het advies dat de opvang voor iedereen geldt die moet gaan werken en die geen veilig opvangalternatief heeft.

Minister Ben Weyts begrijpt de vele klachten vanuit het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. Zij zijn de laatste onderwijsvormen die aan bod zullen komen, want de focus ligt in de eerste plaats op het leerplichtonderwijs, ook omdat de virologen in het volwassenenonderwijs en het dko het gebrek aan 'bubbels' aanklaarten. In het dko komen mensen in een bubbel terecht die volledig anders is samengesteld dan die op school. Volgens de virologen moeten we elke 'bubbelvreemde' ontmoeting blijven vermijden. Het volwassenenonderwijs, met daarbij spijtig genoeg ook NT2, en het dko zitten op dat vlak echt met een probleem. Bijkomend worden daar ook mensen van verschillende leeftijden samengebracht, en daarvoor huiveren de virologen. Wel is met de sociale partners ondertussen gestart met een werkgroep om alle uitdagingen te bespreken. Dat wordt dus niet volledig terzijde gelaten. De minister beseft ook ten volle dat er in het volwassenenonderwijs enkele zeer kwetsbare groepen zijn, waarvoor elke week zonder les een heel moeilijke week wordt, maar ook daar gebeuren er mooie dingen op het vlak van afstandsonderwijs, en die wil hij mee ondersteunen. Om dat afstandsonderwijs voor honderd procent mogelijk te kunnen maken, is er wel een decretale wijziging nodig. Die wordt momenteel voorbereid. De minister heeft van de CVO's ook diverse vragen gekregen, bijvoorbeeld over het inschrijvingsgeld. Er wordt maximaal getracht om in heel concrete oplossingen te voorzien.

De minister wijst erop dat in het hoger onderwijs de stages onder de autonomie van de betrokken hogeronderwijsinstellingen vallen. Wel overleggen zijn medewerkers en de administratie wekelijks met de hogescholen en universiteiten om waar mogelijk en gewenst tot gezamenlijke afspraken te komen en de stand van zaken te bepreken. Ook daar stelt hij vast dat corona ervoor zorgt dat er meer met elkaar wordt gesproken en overlegd, zowel binnen de VLIR als binnen de VLHORA.

Wat het secundair onderwijs betreft, werd bij de start van de coronacrisis samen met koepels en onderwijsvakbonden een lijst opgesteld van opleidingen waar de stages nog konden plaatsvinden, en die werd ook meteen gecommuniceerd. Voor het heropstarten hiervan kijkt de minister ook voornamelijk naar de heropstart van de economie zoals gepland door de Nationale Veiligheidsraad. Daarbij is het niet ondenkbaar dat sommige geplande stages niet kunnen plaatsvinden. Scholen hebben in de periode na de opening de mogelijkheid om prioriteit te geven aan daadwerkelijke lestijd, en kunnen overmacht inroepen voor de organisatie van een stage. Het is ook niet ondenkbaar dat sommige stagebedrijven nog niet zijn heropgestart. Ook daar kan dus overmacht worden ingeroepen. In het draaiboek zal ook in een beslissingsboom worden voorzien die een prioriteit bepaalt inzake leerlingen die op stage dienen te worden gestuurd, indien er keuzes moeten worden gemaakt.

Het ingangsexamen arts en tandarts is een van de concrete zaken waarbij Onderwijs heeft geanticipeerd. Met de examencommissie werden alle mogelijke scenario's besproken. De minister kiest voor een solide scenario, dat hoogstwaarschijnlijk niet onderhevig zal zijn aan veranderingen. Men maakt gebruik van

de crisis om in één keer ook de digitale horde te nemen. Er wordt bewust vier maanden op voorhand gecommuniceerd, zodat iedereen zich kan organiseren, zodat men weet dat het op het einde van augustus is. De minister erkent dat dat voor sommigen praktische moeilijkheden oplevert, zeker voor diegenen die nu een andere hogeronderwijsopleiding volgen en graag zouden willen overstappen naar de arts- of tandartstudie, maar een tweede zittijd hebben. Er is rekening gehouden met de impact van corona, bijvoorbeeld door het leerstofoverzicht aan te passen. Dat overzicht is trouwens soms een pijnlijke confrontatie met wat iemand uit het secundair onderwijs wordt verondersteld te kennen om goed aan de slag te kunnen met dat ingangsexamen voor arts en tandarts. Dit jaar kunnen 156 extra studenten starten aan een opleiding voor arts of tandarts, wat misschien toch ook hoopgevend is, aldus de minister.

Inzake het hoger onderwijs beantwoordt het goedgekeurde nooddecreet ook heel wat vragen en neemt de onzekerheid weg.

De minister vindt dat sommige vragen wat te vroeg komen. Zo kan men echt nog niet weten wat de financiële impact van de coronacrisis zal zijn. Aan de ene kant zijn er weggevalven inkomsten, aan de andere kant misschien ook weggevalven kosten, wat ook moet worden erkend.

Wat de speelpleinwerking en de zomerkampen betreft, ook dat zal natuurlijk afhankelijk zijn van de inzichten van de virologen, via de Veiligheidsraad. Samen met de minister van Jeugd moet worden bekeken welke beslissing men daarover zal nemen.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht bedankt de minister voor zijn heel omstandige uitleg. Er worden belangrijke stappen gezet om ervoor te zorgen dat het onderwijs terug op gang komt. Hij vraagt zich wel af of de coronamaatregelen praktisch haalbaar zijn op elke school. Daar zijn heel wat plannen voor gemaakt, over de manier waarop men binnen en buiten moet gaan, de manier waarop men moet eten en dergelijke meer, maar dat is toch allemaal niet zo eenvoudig.

Het lid begrijpt dat is geprobeerd te bekijken hoe men een maximaal aantal leerlingen naar school kan laten gaan. De kleuterschool is daarbuiten gelaten, omdat dat niet mogelijk zou zijn. Dat lijkt hem geen goede zaak: men was beter naar een spreiding gegaan waarbij het kleuteronderwijs toch was betrokken, want voor ouders is dat moeilijk haalbaar. Grootouders zouden dan onmiddellijk weer een belangrijke rol moeten vervullen om dat voor eenieder haalbaar te maken, terwijl aan de andere kant de boodschap wordt gegeven dat jongeren zo ver mogelijk van mensen van een bepaalde leeftijd vandaan moet blijven. Over de haalbaarheid van al die maatregelen moet dus ernstig worden nagedacht. Men zou bepaalde leerjaren kunnen combineren, maar in plaats van de vier volle dagen die nu worden voorgesteld, zou dat voor een deel van de week kunnen zijn. Is dit bij de koepels ook bekeken vanuit het oogpunt van de praktijk op de werkvloer?

Wat de overgangsjaren betreft, begrijpt Jean-Jacques De Gucht dat de minister wil monitoren op welke wijze dit kan worden opgelost, maar hij weet niet goed wat hij zich daarbij moet voorstellen. Kan hier een verplichting tegenover worden geplaatst of is dat totaal onmogelijk?

De minister gaat er blijkbaar van uit dat alle ouders hun kinderen naar school zullen sturen en dat contact zal worden opgenomen indien dat niet zou gebeuren, maar Jean-Jacques De Gucht acht de kans reëel dat een aanzienlijk deel van de ouders dat niet zal doen. De vraag is dan hoe hiermee moet worden omgegaan. Hetzelfde geldt voor het ziekteverzuim bij leerkrachten, want ook daar is een reële kans op. In theorie klinkt het mooi, maar in de praktijk zal het bijzonder moeilijk zijn dit toe te passen.

Jean-Jacques De Gucht wil nog verder in detail naar de kleuterscholen kijken. Wat de minister over de contactbubbels heeft gezegd, klopt wel, maar de theorie moet nog in de praktijk worden gebracht.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, lopen de onderhandelingen, maar Jean-Jacques De Gucht wijst erop dat er veel vragen zijn over hoe het allemaal zal verlopen, wat de financiële situatie zal zijn en welke communicatie zal worden gevoerd. Er moet dringend een dialoog komen. Als de Vlaamse overheid niet laat weten dat ze hier werk van zal maken, zal die onduidelijkheid het volwassenenonderwijs ook voor de volgende jaren ondermijnen. Hij vindt dat ernstig moet worden nagedacht over de termijn waarbinnen enige duidelijkheid moet worden verschaft en over de wijze waarop met de verloren periodes zal worden omgegaan.

1.2. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman uit een aantal bezorgdheden, eerst en vooral met betrekking tot preventie en veiligheid. Het draaiboek is gedetailleerd en legt heel goed uit hoe alles in theorie moet worden gerealiseerd, maar er zijn veel vragen, bijvoorbeeld over het beschikbaar materiaal.

Wat de mondmaskers betreft, zijn de scholen beducht voor een opbod, zoals bij de steden en de gemeenten. Moeten de scholen die maskers zelf bestellen? Komt er dan een rush? Moeten ze heel snel zijn om niet uit de boot te vallen? Het zou een goede zaak zijn indien die logistieke operatie door de Vlaamse overheid zou worden ondersteund.

Elisabeth Meuleman dringt aan op duidelijkheid. Het agentschap Zorg en Gezondheid heeft een poging gedaan om voor mondmaskers te zorgen, onder meer voor het buitengewoon onderwijs. Dat is echter mager uitgevallen. Er zouden 18.000 maskers worden verstuurd, maar ze geeft het voorbeeld van een school die er negen heeft ontvangen in een geopende verpakking. Dat is niet veilig genoeg. Alles staat of valt met de veiligheid van de heropstart. De mensen moeten weten dat voor hen zal worden gezorgd. Het zou spijtig zijn indien niet met enthousiasme zou worden heropgestart.

De tweede logistieke vraag van het lid betreft het standpunt van de minister dat maximum tien kinderen in groep les kunnen krijgen. Aangezien in de meeste klassen 24 of 25 leerlingen zitten, komt dit neer op drie leerkrachten. Een doorsnee lagere school op het platteland heeft een klasje per leerjaar. Op een dinsdag of donderdag zullen zowel het eerste, het tweede en het zesde leerjaar aanwezig zijn. Om in groepen van maximum tien kinderen te werken, heeft die school negen leerkrachten nodig. De vraag is dan wie zal zorgen voor de opvang, de preteaching en de begeleiding van leerlingen die niet naar school moeten. Ze vraagt de minister of al is berekend hoe haalbaar dat is met het beschikbaar aantal leerkrachten. Er kunnen ook leerkrachten uitvallen omdat ze een kwetsbare gezondheid hebben of omdat ze tot een risicogroep behoren. Ze vraagt de minister hoe hij dit logistiek probleem zal oplossen. Zou het niet beter zijn het aantal tot twaalf leerlingen op te trekken? Zo kan een klasgroep in twee worden gesplitst en heeft de school maar twee in plaats van drie leerkrachten per leerjaar nodig. Op die manier beschikt de school ook over meer leerkrachten voor opvang en preteaching.

Als de niet-essentiële sectoren vanaf 4 mei 2020 weer operationeel worden, verwacht Elisabeth Meuleman ook een pak meer kinderen in de opvang. Ze zijn welkom op school, wat een goede zaak is, maar zullen er wel voldoende opvangkrachten zijn? Na de berekening van het aantal leerkrachten per klasgroep blijven immers niet veel leerkrachten meer over. Ze vraagt de minister of dan met vrijwilligers zal worden gewerkt. Ze vraagt zich ook af wie zal worden ingeschakeld om te vermijden dat de situatie plots explodeert. Een andere vraag is wat zal gebeuren met de kinderen die naar school gaan. Wordt voorzien in preteaching of blijft het louter bij opvang?

De volgende vraag van Elisabeth Meuleman betreft een heel kwetsbare groep, namelijk de OKAN-leerlingen. Die groep is bijzonder moeilijk te bereiken. Soms wordt gewerkt met kinderen die nauwelijks gealfabetiseerd zijn en die van de radar verdwijnen. De vraag is hoe kan worden voorzien in een bijkomend jaar, zeker voor de kinderen die pas in januari 2020 zijn gestart. Kan, in samenwerking met de leerkrachten, wat flexibiliteit aan de dag worden gelegd om die kinderen eventueel langer in OKAN te houden? Zijn hiervoor decretale aanpassingen nodig?

Hetzelfde geldt voor NT2. De spreker heeft die vraag al eerder gesteld, maar nog geen antwoord gekregen. Decretale aanpassingen zijn misschien nodig, vooral om zij die niet in het examen slagen, omdat ze de lessen niet hebben kunnen volgen, geen kans te laten verliezen. Elisabeth Meuleman vraagt dit examen niet te laten meetellen en hen nog een extra kans te geven.

In het buso is het doorlopen van een stage verplicht om het diploma te halen. Wat gebeurt er met de groep die geen stage kon volgen?

De minister sprak in de plenaire vergadering over het uitvoeren van een risicoanalyse, die wordt begeleid door de inspectie. Wat is de termijn daarvoor? Moet die zijn afgerond voor het openen van de scholen?

Veel scholen kampen met een verouderde infrastructuur, bijvoorbeeld op sanitair vlak. Wat als zij die analyse niet doorstaan? Gaat de school dan toch open? Of kan er dan worden beslist om de school toch te sluiten?

De minister trekt 200.000 euro uit voor Smartschool. Op welke manier is dat gebeurd? Want Smartschool is dan wel het grootste digitale platform, maar er zijn er nog. Gebeurde dat via een aanbesteding of op een andere manier?

Het lid voelt zich aangesproken door een opmerking die de minister maakte over de communicatie. Ze is nog steeds van bijzonder goede wil en is bereid om, zeker in deze coronatijden, ook vanuit de oppositie constructief samen te werken. Ze vindt het dan ook spijtig dat er vanuit de N-VA polariserend met de vinger wordt gewezen naar de Waalse aanpak rond onderwijs tijdens deze crisis. Ze vraagt de minister om die polarisatie achterwege te laten.

1.3. Loes Vandromme

Loes Vandromme zegt dat de lockdown moeilijk te verteren was voor ouders, leerkrachten en scholen, maar dat het heropenen van de scholen misschien nog moeilijker wordt. Ze uit haar appreciatie voor iedereen die heeft meegewerkt aan de draaiboeken.

Toch heeft ze ook nog vragen, bijvoorbeeld over de betrokkenheid van ouders en leerlingen bij het tot stand komen van de draaiboeken. Werd de Scholierenkoepel daarbij betrokken?

Verder heeft ze een aantal praktische vragen. Voor directeurs en leerkrachten wordt het een huzarenstukje om alles op elkaar af te stemmen: opvang, pre-teaching en het effectieve lesgeven. Sommige leerkrachten geven les in verschillende scholen, maar zullen nu wellicht aan één school worden toegewezen. Andere leerkrachten behoren zelf tot een risicogroep. De uitdaging voor scholen is groot. Hoe kan de minister hen daarin bijstaan?

Wat de risicoanalyse betreft, merkt de spreker op dat niet elke school een voltijds intern adviseur heeft. Kunnen zij een beroep doen op externe adviseurs? Ook heel wat andere sectoren zullen heropstarten. Zal er dan geen bottleneck ontstaan? Er worden ook CLB-artsen ingeschakeld voor het heropenen van de scholen. Hoe zullen zij worden verdeeld over alle scholen?

De cijfers over de kwetsbare kinderen komen onder andere van professor Valcke, merkt het lid op. In het gemeentelijk onderwijs in Antwerpen zou 30 procent van de leerlingen niet worden bereikt. De minister gaf aan te zoeken naar bondgenoten: jeugdwerkers en OCMW-medewerkers. Is er samengewerkt met de VVSG? Niet in elke stad of gemeente is er namelijk een goed uitgebouwd flankerend onderwijsbeleid. Vaak hangt het ervan af of de gemeente al dan niet zelf onderwijs organiseert.

Vanuit het OKAN-onderwijs komt inderdaad de vraag waarom zij niet mogen starten op 15 mei, omdat net die leerlingen er heel veel baat bij hebben om Nederlands te horen. Wat is de impact voor die kinderen? In de toekomst is de kans groter dat zij een extra jaar zullen moeten volgen.

Ook het buso vraagt meer duidelijkheid, onder andere over de stages.

Het deeltijds kunstonderwijs krijgt vragen in verband met tegemoetkomingen voor het inschrijvingsgeld, vooral van volwassenen. De scholen zelf stellen zich vragen over de organisatie van afstudeermomenten of examens, omdat die vaak belangrijk zijn bij de inschrijvingen voor het volgend schooljaar.

Loes Vandromme is heel blij dat het psychisch welzijn werd opgenomen in de draai-boeken rond de heropstart. De cijfers van de onlinehulpverlening gaan in stijgende lijn. Het is goed dat kinderen, jongeren en ouders de weg vinden naar de bestaande hulpverlening. Kan die hulpverlening nog verder worden ondersteund en bekend-gemaakt?

Volgens Loes Vandromme wordt 1 september 2020 nog belangrijker dan andere jaren. Men moet ook daarop focussen, om de scholen maximaal te ondersteunen om een goede start te maken.

1.4. Roosmarijn Beckers

Volgens *Roosmarijn Beckers* snakken de mensen van het buitengewoon onderwijs, en zeker de ouders van kinderen met zorgnoden, naar duidelijkheid en een bepaalde vorm van opvang. Daarbij is bijvoorbeeld het vervoer niet zo eenvoudig. Zij vraagt of de minister hier al iets concreet over kan zeggen.

Het lid informeert naar de opvang in de scholen van de kinderen van mensen die weer moeten gaan werken. Hoe zal dat in de praktijk gaan, want het zal moeilijk zijn om de afstand te garanderen. Zij hoopt dat daar goed over wordt nagedacht. Op het ogenblik dat de economie heropstart, zullen immers veel mensen hun kinderen naar de opvang op school brengen.

De minister heeft gezegd dat het dko niet zal heropstarten dit schooljaar. Zijn er richtlijnen hoe de evaluatie daar moet gebeuren?

1.5. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels heeft een vraag in verband met de klassenraden, die leerlingen over wie er twijfels zijn om over te gaan, kunnen laten doorstromen naar de zomerscholen. Dat zou een goede zaak zijn om hun beslissing te kunnen staven. Er komen veel vragen van scholen om de klassenraden meer autonomie te geven omdat er leerlingen zijn waarvan het duidelijk is dat ze niet zullen kunnen overgaan. Omdat de situatie nu heel anders is, heeft men schrik voor juridische gevolgen. Ziet de minister mogelijkheden om die klassenraden meer autonomie te geven?

In Nederland werd beslist om het hele basisonderwijs weer aan de slag te laten gaan op basis van onderzoek dat zou aantonen dat kinderen onder de 10 jaar veel minder snel besmet raken, en indien ze toch besmet zouden zijn, ze veel minder besmettelijk zijn. Hoe staan onze virologen daartegenover? Hebben ze dat meegenomen in de beslissing, toen de minister heeft gevraagd om de kleuterscholen misschien toch te kunnen openen? Als de kleuterklassen zouden opengaan, mocht het tweede leerjaar niet opengaan. Kathleen Krekels ziet niet meteen een verband, tenzij dit een zuiver logistieke reden is voor de kleinere scholen. Kan de minister hier meer duidelijkheid over geven?

Volgens *Gazet van Antwerpen* zoeken veel scholen hun toevlucht tot warmtecamera's. Zo kan men op enkele seconden temperatuurverhoging meten van heel veel kinderen die door de schoolpoort binnenlopen. Wanneer iemand temperatuurverhoging heeft, gaat er een alarmpje af en kan die persoon afgezonderd worden, met de vraag om eventueel naar huis te gaan. Kan men dit eventueel meenemen bij een volgende stap, wanneer er een uitbreiding komt van de heropstart van de scholen? Kan het voor scholen gefaciliteerd worden om dit aan te kopen?

1.6. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe wijst erop dat onderwijs via de digitale media enorm leeft bij iedereen die van ver of dichtbij te maken heeft met onderwijs. De oppositie moet kritisch zijn en kritisch blijven maar het lid beseft dat het voor iedereen die te maken heeft met onderwijs heel moeilijke tijden zijn. De volgende maanden en ook in de aanloop naar het volgende schooljaar zal het zoeken en tasten blijven voor iedereen. Iedereen moet constructief samenwerken, goed zijn oor te luisteren leggen en er het beste van maken.

Hij is ervan overtuigd dat alle leden van de Commissie voor Onderwijs elk met hun eigen insteek, karakter en temperament het goed menen met het onderwijs. Iedereen is zeer bezorgd, en zo kunnen er over de partijgrenzen heen goede debatten worden gevoerd. Dat is de sterkte van de commissie. Een andere sterkte is dat heel wat leden van de commissie heel veel contact hebben met de mensen uit het werkveld. Wat er leeft op het werkveld is niet altijd wat door de minister en zijn kabinet naar voren wordt gebracht. Dat is normaal. Men kan onmogelijk voor alle duizenden participanten van het onderwijs goed doen. De ouders zijn bijzonder ongerust over de gedeeltelijke opheffing van de lockdown, de leerkrachten kijken ernaar uit, maar zijn ook ongerust voor hun eigen veiligheid. Het blijft voor de minister en voor iedereen voortdurend dansen op een slappe koord.

Steve Vandenberghe begrijpt dat de minister af en toe aan crisiscommunicatie moet doen, maar dat moet zeer doordacht gebeuren. In het onderwijsveld loopt men al op de toppen van de tenen en er is nood aan zoveel mogelijk houvast. De beslissing om gedeeltelijk te openen, is een stap in de goede richting en is heel duidelijk. Men weet nog niet hoe het zal verlopen, misschien zal men opnieuw moeten verstrengen als de statistieken terug stijgen, misschien kan men iets meer

lossen, maar vandaag weet het onderwijsveld precies wat men gaat proberen en op welke manier.

De grote bezorgdheid van de spreker is hoe men de mensen zal ondersteunen. De directeurs en de scholengroepen zullen met heel veel vragen overrompeld worden van ouders die ongerust of kwaad zijn en zich met heel veel zaken zullen bemoeien. Hoe kunnen de directies daarmee omgaan? Is er een algemene hulplijn waarmee directies en scholengroepen die met precaire situaties worden geconfronteerd, onmiddellijk contact kunnen opnemen? Dat kan het kabinet zijn, pedagogische adviseurs of inspecties. Vanaf 15 mei zullen de directies schietschijven worden van ouders, leerkrachten en leerlingen, nog meer dan vroeger al het geval was, vreest de spreker.

Steve Vandenberghe meent dat de directies daar absoluut bij moeten worden ondersteund en stelt voor daar zeker de zorgcoördinatoren bij te betrekken. Zij kunnen een soort coronaplan opmaken dat ondersteunend is voor de scholen. Maar ze moeten daar een hulplijn voor kunnen oproepen want de zorgcoördinatoren worden ook voor de allereerste keer geconfronteerd met een dergelijke problematiek en zullen een cruciale rol spelen in de ondersteuning van directies, zeker van de basisscholen waar de omkadering al bijzonder beperkt is. Hij kijkt bij uitbreiding naar de ondersteuning die de zorgcoördinatoren van het kabinet van de minister kunnen krijgen. Hij vraagt om eventueel pedagogische adviseurs in te schakelen, ook al zijn die vooral netgebonden, maar er kan ook een overkoepelende werking zijn. Dan is er ook nog de rol van de inspectie, waar de minister een beter zicht op heeft.

De volgende maanden zullen moeilijk zijn. Maar ook de opstart van het volgende schooljaar zal moeilijk verlopen. De mensen moeten kunnen terugvallen op de steun van minister Weyts en zijn kabinet. Dat wordt cruciaal voor het welslagen en het welbevinden van het onderwijspersoneel. Pas dan kan de gedeeltelijke afbouw van de lockdown goed verlopen.

Ook de veiligheid is een grote bezorgdheid van het lid. Gezondheid staat voorop. De leerkrachten, de directies en hun ondersteuning zijn daar zeer bezorgd over. Zij willen de nodige garanties dat alles veilig verloopt. De geplande analyses met de veiligheidsadviseurs zijn dan ook volkomen terecht. Elke school is anders en heeft zijn eigen verantwoordelijkheid, maar moet met vragen en moeilijkheden kunnen terugvallen op een hulplijn. Steve Vandenberghe verwijst naar de noodnummers in zijn eigen gemeente: een sociale noodlijn en een coronanoodlijn. Wie daarop kan terugvallen, zal ook meer zijn verantwoordelijkheid durven te nemen. Dat zal cruciaal zijn om de opstart op een goede manier te laten verlopen.

Scholen kunnen ook van elkaar leren. Op een platform moeten directies een beroep op elkaar kunnen doen en ervaringen kunnen uitwisselen. Dat kan boven alle netten heen. Samen kan men meer bereiken dan elk apart.

Steve Vandenberghe signaleert dat sommige scholen niet tevreden zijn met bepaalde zaken die minister Weyts poneert. De verwachtingen liggen soms te hoog. Hij geeft het voorbeeld van een secundaire school in Oostende die na lang wachten op ICT-ondersteuning uiteindelijk een ICT-verantwoordelijke zelf alles naar de leerlingen heeft laten brengen. De minister moet duidelijker zijn over wat al dan niet kan worden waargemaakt.

Wat betreft de leerstof vindt Steve Vandenberghe dat de tijd dringt. De leerkrachten zijn bereid om in juli nog een aantal dagen te delibereren en te vergaderen. Dat doen ze in normale tijden trouwens ook. De spreker pleit ervoor om dit jaar de genormeerde toetsen niet te doen. Ze zouden toch maar een vertekend beeld geven. Nu moet worden ingezet op het verder geven van de leerstof. Steve

Vandenberghé begrijpt dat evaluaties objectief moeten gebeuren, maar de evaluaties gebeuren ruimer dan alleen maar met punten. De leerkrachten hebben de knowhow om de leerlingen op een correcte manier te evalueren en gaan dat zeker ook doen zonder al te veel toetsen en punten. De outputindicatoren moeten ruimer worden bekeken dan enkel op basis van genormeerde toetsen. Nu moet eerst de leerstof worden ingehaald. Hij wijst er nog op dat september en oktober normaal gezien remediëringsmaanden zijn waarin de leerstof wordt herhaald. Dat kan ten dele worden vervangen door dan nog nieuwe leerstof van het vorige schooljaar te geven. Dat moet gebeuren in overleg met de directeurs.

Steve Vandenberghé sluit af met de belofte constructief te willen blijven samenwerken. Hij heeft heel veel gesprekken met directeurs in zijn regio. Iedereen heeft het goed voor met het onderwijs, in het belang van de kinderen, aldus nog Steve Vandenberghé.

1.7. Kim De Witte

Met betrekking tot de preteaching stelt *Kim De Witte* vast dat een belangrijk deel van de schoolbevolking niet wordt bereikt. Professor Martin Valcke schat dat het om 15 procent gaat, in een aantal scholen zou het oplopen tot 30 en zelfs 40 procent. De schepen van Onderwijs van Antwerpen meldt dat in haar stad in het stedelijk onderwijs 30 procent niet wordt bereikt. Kim De Witte vraagt naar het plan om deze leerlingen toch te bereiken. Dat is belangrijk want de preteaching gaat voor een aantal leerlingen nog een hele tijd duren. Professor Valcke reikt een aantal concrete voorstellen aan. Hij heeft het over brugfiguren, zorgleraren, CLB-medewerkers, buddysystemen en buurtcomités of andere netwerken om de ouders te bereiken. Dat laatste is een zeer belangrijke hefboom. De gradiënt is momenteel niet alleen sociaal. Een alleenstaande moeder met twee of drie kinderen heeft in haar huis vaak niet de nodige ruimte. Er zijn dus ook een aantal praktische problemen. Kim De Witte vraagt wat het plan is om die mensen te bereiken. Dat is volgens hem nog niet concreet.

Wat betreft de heropening van de scholen begrijpt het lid dat er een plan is voor de kinderen van het eerste, het tweede en het zesde leerjaar en voor de kinderen van het zesde jaar van het middelbaar onderwijs. Maar is er al een plan voor de andere kinderen? Professor Herman Goossens zei in Terzake dat de opening van de scholen zeer sterk zal moeten gepaard gaan met de beschikbaarheid van testen. Anders lopen we te veel risico's op het vlak van gezondheid en veiligheid. Ook het ondersteuningsmateriaal moet voldoende beschikbaar zijn. Als elke school daar zelf moet naar op zoek gaan, dreigt dat op een grote chaos uit te draaien. Kim De Witte vraagt wat er zal gebeuren als de 'test, trace and isolate'-strategie niet op punt staat.

Hij is het eens met de minister dat de evaluatie op het einde van het schooljaar belangrijk is. Wat is echter het doel van die evaluatie? Staat die gelijk aan selecteren of aan remediëren? De PVDA pleit voor dat laatste. Als het evalueren om te selecteren is, dan zal de bestaande sociale selectie nog groter worden. Hij benadrukt dat kinderen uit een arm gezin zevenmaal meer kans hebben om een schoolachterstand op te lopen. In deze omstandigheden is er geen twijfel dat die sociale selectie, die niet gebaseerd is op intelligentie, nog versterkt zal worden. Examineren om te weten wie waar staat, biedt wel de mogelijkheid om kinderen met een leerachterstand bij te spijkeren. Dat kan door zomerscholen, al is die oplossing niet evident, maar vooral door extra remediëring bij het begin van het volgende schooljaar. Daarom pleit hij er ook nadrukkelijk voor om op het einde van dit schooljaar niet te veel kinderen tegen te houden of te verplichten hun jaar over te doen.

1.8. Jo Brouns

Jo Brouns komt terug op de problemen met de laptops. De minister heeft daar in de plenaire vergadering al op gereageerd, maar toch vindt hij het verontrustend dat de organisatie die de laptops verzamelt zelf laat weten dat er geen mogelijkheid meer is om ze te verdelen. Wat kan men daaraan doen? Is er extra capaciteit voorzien zodat iedereen die een laptop nodig heeft daarover kan beschikken? Jo Brouns stelt dat de lokale besturen absoluut bondgenoot van de minister willen zijn omdat ze heel nauw samenwerken met de scholen. Heeft de minister zicht op lokale initiatieven voor het inzamelen en verdelen van laptops? Dit is ook een project dat op langere termijn moet lopen, want het digitaal onderwijs wordt meer dan ooit belangrijk nu heel wat kinderen voor langere termijn niet naar school kunnen. Niet alleen nu is het online afstandsonderwijs belangrijk, dat zal in de toekomst zeker zo blijven.

Daarnaast vraagt het lid zich af welke rol het grensverkeer speelt. In Vlaanderen komt er een heropstart van het onderwijs, maar heeft de minister intussen ook een eigen visie op de rol die de grensafspraken met Nederland daarin spelen? Er moet een zekere eenvormigheid komen voor Nederlandse kinderen die bij ons naar school gaan en omgekeerd. Hij wil duidelijke afspraken voor de grensscholen met leerlingen uit België, Nederland en Frankrijk. Kan de Nationale Veiligheidsraad hierover een standpunt innemen?

Jo Brouns gaat dan in op de draaiboeken die werden samengesteld. Hij heeft een vraag over het advies dat Vlaanderen aan de Nationale Veiligheidsraad zal voorleggen en dat daarna wordt omgezet in een ministerieel besluit. Als scholen een negatieve risicoanalyse maken, mogen die dan wel of niet opengaan? Hij gaat ervan uit dat dit in het ministerieel besluit wordt vastgelegd.

De spreker begrijpt dat er eerst economisch heropgestart moeten worden en dat dan pas het onderwijs helemaal opnieuw op de rails gezet zal worden. Daardoor krijgen heel wat ouders echter problemen met de opvang van hun kinderen. Dat is de taak van de scholen. Tussen 4 en 15 mei zal duidelijk worden over hoeveel kinderen het gaat. Hoe zal dat georganiseerd worden? Is er voldoende capaciteit, niet alleen tijdens, maar ook na de schooluren? Voor kinderen is social distancing bovendien bijzonder moeilijk. In welke mate is de opvang op de scholen dus afgestemd op de heropstart van de economie?

1.9. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman vindt dat er al ongelooflijk veel werk werd verzet door de leerkrachten en schooldirecties die in weinig evidente tijden fantastische dingen doen. Ze geeft ook minister Weyts een pluim. Ze twijfelt er niet aan dat hij zijn uiterste best doet. Dat hij soms te snel communiceert, vindt ze nog een werkpunt.

Dan gaat Hannelore Goeman in op de dingen die minder goed lopen. Ze krijgt veel bezorgde signalen vanuit het werkveld en wil hiervoor zo snel mogelijk een oplossing zoeken. Zo blijken veel ouders te worstelen met preteaching. Ze zijn ten einde raad. Er zijn ook heel wat kinderen die niet meekunnen.

De sp.a-fractie begrijpt het idee van preteaching. Het is inderdaad belangrijk dat men leerlingen op een bepaald moment opnieuw laat leren, maar dan moeten alle leerlingen wel mee kunnen, en dat is vandaag helaas niet het geval. In het beste geval gaan leerlingen over drie weken opnieuw naar school, en ook niet alle leerlingen. Ook daarom vraagt het lid extra inspanningen inzake preteaching. Ook moet de minister zelf nog een extra inspanning doen om computers aan te kopen, en nog meer bekijken hoe hij goed kan samenwerken met lokale besturen om computers te verdelen, want daar gebeuren veel goede dingen. Dit is inderdaad

een gigantische opportuniteit om enkele versnellingen hoger te schakelen wat digitaal onderwijs betreft, maar de minister mag ook de ICT-coördinatoren niet vergeten. Die leveren vandaag fantastisch werk, maar er moet op termijn over worden nagedacht hoe men hen beter kan ondersteunen.

Inzake het opsporen en contacteren van kinderen die vandaag niet worden bereikt, is Hannelore Goeman blij dat de minister zegt in contact te staan met OCMW's en het jeugdwerk, maar hoe verloopt dat contact, hoe ziet dat netwerk eruit? Lokaal gebeuren er al mooie dingen. Ze verwijst naar het voorbeeld van Antwerpen en schepen Beels. Het lijkt haar goed om dergelijke mooie voorbeelden naar andere lokale besturen te verspreiden.

Bij leerkrachten is er veel goede wil, maar dit is natuurlijk nieuw voor hen. Ze zitten met heel veel vragen en zijn op zoek naar adviezen en concrete tips. Er zouden een aantal privé-initiatieven zijn om hen te ondersteunen, maar dat is toch iets dat de overheid ook zou moeten kunnen. Welke rol spelen de pedagogische begeleidingsdiensten vandaag? Kunnen leerkrachten hen contacteren voor pedagogische ondersteuning? Dat is immers de rol die ze zouden moeten spelen. Ze zouden een aanspreekpunt kunnen zijn.

Hannelore Goeman wil geen uitspraken doen over de manier waarop de heropening wordt georganiseerd, maar met Jean-Jacques De Gucht en heel veel ouders vindt ze het jammer dat de kleuters nog niet naar school mogen. Dat is echter iets waarover de virologen het laatste woord moeten hebben. Onderwijs is natuurlijk mensenwerk. Er moeten heel veel mensen worden gerustgesteld, zowel leerkrachten als ouders. Het gevaar bestaat immers dat ouders anders hun kinderen niet naar school willen sturen. Het is dus zeer goed dat er een draaiboek is inzake veiligheid, met duidelijke instructies, maar hoe zal dat concreet gaan, met die tien kinderen? Ze neemt aan dat die over verschillende klassen moeten worden verspreid. Moet men dan verschillende leerkrachten hebben om die lessen te kunnen geven? De meeste leerkrachten zijn ondertussen natuurlijk ook afstandsonderwijs aan het organiseren voor de andere kinderen. Hoe zal dat qua werklast in zijn werk gaan?

Een vraag die ze van veel leerkrachten kreeg, is hoe het zit met risicopatiënten. Ze heeft het draaiboek nog niet in detail kunnen bekijken, maar zijn daar duidelijke richtlijnen over? Mogen risicopatiënten, zowel kinderen als leerkrachten, thuisblijven? Is er al een duidelijke definitie van die doelgroep?

Hannelore Goeman is heel blij dat er in het draaiboek expliciet aandacht is voor het psychosociaal welzijn. Voor kinderen is dit een heel stresserende, soms zelfs traumatiserende tijd. Het lijkt haar een goed idee om de zorgleerkrachten daarbij te betrekken. Laat hen een zorgplan opmaken voor de school, zodat ze leerkrachten kunnen coachen in het spreken met kinderen over wat er de voorbije weken is gebeurd, suggereert de spreker.

De heropstart van de economie en die van de scholen zijn inderdaad intrinsiek gelinkt. Mensen zullen pas voluit opnieuw kunnen gaan werken als de kinderen opnieuw op school kunnen blijven. Ze begrijpt dat de minister dan het signaal geeft dat meer kinderen naar de opvang mogen. Dat is zeer goed, maar is het dan nog altijd de bedoeling dat de contactbubbels worden gerespecteerd, dus dat nieuwe kinderen in aparte groepen worden geplaatst? Het is goed dat de opvang er is, maar vandaag zitten alle kinderen van ouders met cruciale beroepen en de kwetsbare kinderen daar al. Die groep zal steeds groter worden omdat steeds meer mensen aan de slag zijn. Die kinderen krijgen natuurlijk ook huiswerk. Het kan voor sp.a niet de bedoeling zijn dat ouders die eerst een hele dag hebben gewerkt, 's avonds dan ook nog eens tijd en energie moeten besteden aan het begeleiden van hun kinderen bij dat schoolwerk. Er moet dus ook worden gezorgd voor pedagogische begeleiding tijdens de opvang.

Hannelore Goeman sluit zich aan bij de vragen over OKAN en NT2. Kan worden bekeken of OKAN kan worden meegenomen in de eerste golf van openingen? Het is cruciaal dat zij mee zijn. Anders wordt hun achterstand elke dag groter.

De evaluatie kan inderdaad op verschillende manieren gebeuren, beaamt het lid. Dat is altijd meer dan toetsen en cijfers. Leerkrachten geven trouwens ook aan dat ze wel van plan zijn om bijvoorbeeld kleine toetsen te doen. Het is belangrijk om te zien waar leerlingen staan na een aantal weken zonder school. Men moet leerkrachten vooral zelf laten beslissen hoe ze zullen evalueren. De klassenraad zal daarbij sowieso een belangrijke rol spelen. Misschien kan die een rapport maken dat meer behelst dan alleen cijfers, dat ook een indicatie geeft van de leernoden van een kind, en misschien zelfs ook een advies geeft over wat er in de zomer zou kunnen gebeuren qua remediëring. Men is het erover eens dat verplichten nooit een goed idee is. Er is natuurlijk de vrijheid van onderwijs, maar er zou kunnen worden gesuggereerd dat scholen sowieso een oudercontact houden om het rapport te bespreken en samen te bekijken wat de mogelijkheden voor de zomer zijn. Anders zal men de leerlingen die het meest nood hebben aan remediëring, opnieuw niet meekrijgen.

De minister zou van plan zijn om een ontwerp van decreet op tafel te leggen om de beroepsmogelijkheden van ouders bij B- en C-attesten in te perken. Is dat zo? Dat lijkt Hannelore Goeman niet zo'n goed idee. Men moet vertrouwen op de klassenraad om een goede inschatting te maken van de positie van leerlingen en of ze kunnen overgaan. Ze gaat ervan uit dat de klassenraad gezond verstand aan de dag zal leggen en al op langere termijn zal nadenken, over de vraag hoe achterstanden in het begin van volgend schooljaar kunnen worden bijgewerkt, maar ouders moeten nog altijd een recht op beroep hebben. Het is niet omdat dit een crisis is dat essentiële rechten moeten worden ondergraven.

Kan de minister al een tipje van de sluier oplichten over de zomerscholen? Wie zal die organiseren? Welke vorm zullen ze aannemen? Hannelore Goeman vreest dat die te schools zullen zijn. Het lijkt haar niet slim om leerlingen die vaak wat schoolmoe zijn, dan nog eens twee weken in een klas op te sluiten. De pedagogische invulling daarvan zal dus heel belangrijk zijn. Men moet kijken naar goede voorbeelden en ervoor zorgen dat er ook een speels element in zit, dat het ook tof is, ook al vindt ze het absoluut een goed idee om ze te organiseren. Is het ook noodzakelijk dat dat één vorm aanneemt? Kan er ook worden nagedacht over buddyprojecten in de zomer, misschien zelfs over een samenwerking met de speelpleinwerkingen? Natuurlijk moeten kinderen in de eerste plaats spelen, maar er kunnen manieren zijn om hen dingen te doen bijleren tijdens het spelen. Lokale besturen zouden een regierol kunnen krijgen in het nadenken over een gediversifieerd zomeraanbod, zodat leerlingen niet opnieuw twee maanden compleet onder de radar verdwijnen en niet worden gestimuleerd.

Er ligt zeer veel werk op de plank. De minister kan op de sp.a-fractie rekenen. Die zal zich kritisch, maar constructief tonen en mee nadenken. Hannelore Goeman hoopt dat de minister aan de slag wil gaan met haar voorstellen. Iedereen heeft het beste voor met het onderwijs. Het is geen tijd voor profilering, maar tijd voor oplossingen.

1.10. Koen Daniëls

Koen Daniëls spreekt zijn grote dank uit ten aanzien van iedereen die de draaiboeken heeft gemaakt. Hij vindt die draaiboeken handig om mee te werken, want ze tonen duidelijk de verschillende stappen die een school moet doorlopen en de vragen waaraan scholen moeten denken. Ze bieden directeurs, inrichtende machten en leerkrachten een houvast.

De draaiboeken lossen niet alle problemen op, want de ene school is de andere niet. Het is anders voor een school met 300 leerlingen in het zesde en zevende jaar van het middelbaar onderwijs dan voor een school met 1000 leerlingen in die jaren. Het is onmogelijk dat allemaal in een draaiboek te vatten.

Koen Daniëls krijgt vragen van scholen en kijkt dan vaak in het handboek. Hij vraagt zelf vaak hoe een leerkracht of directeur het zelf zou doen. Zij leggen dat dan uit en willen dan een akkoord krijgen, maar veelal vormt het gezond logisch Vlaams boerenverstand van de directeurs, leerkrachten en inrichtende machten de juiste raadgever.

Het lid vindt het handig dat de minister de onderwijsinspectie wil inschakelen als tussenfiguren om een aantal zaken samen te brengen en hierover te rapporteren. Zo kan het juiste antwoord worden gezocht en kan worden bevestigd of een school iets al dan niet op die manier mag aanpakken. Hij vraagt de minister of er nog andere tussenkanalen kunnen zijn. Het is fijn om als politici die vragen te krijgen, maar hij weet ook niet echt direct op alles het juiste antwoord. Om een goed zicht op de vragen te krijgen, moet die aftoetsing worden gekanaliseerd.

Koen Daniëls is blij dat het nog drie weken duurt voor de scholen openen. Hier en daar komt de schampere opmerking dat de scholen op een vrijdag zullen starten, maar dat is een goede zaak. Er is dan een weekend om alles op te vangen, gevolgd door drie lesdagen en een verlengd weekend.

Er is gevraagd wat er zal gebeuren met de kinderen die nog niet naar school gaan en wiens ouders zullen gaan werken. Wat de organisatie van de opvang betreft, suggereert Koen Daniëls ruimer te kijken dan enkel naar het onderwijs. Er is ook de buitenschoolse kinderopvang. Misschien zijn er nog mensen van lokale besturen of vrijwilligers waarvoor dit kan worden opengetrokken om zo aan meer mensen te geraken voor de organisatie van de opvang. Zo zouden de leerkrachten zich kunnen blijven focussen op het lesgeven en het preteachen. Verder moet nog worden nagekeken hoeveel mensen echt een beroep op die opvang zullen doen.

Het voorstel van de minister omvat de centra voor volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs niet. Koen Daniëls gaat ervan uit dat zij nog niet kunnen starten. Er is in het volwassenenonderwijs echter al veel afstandsleren. De vraag is dan op welke termijn de minister hierover een advies zal geven.

Wat het bereik betreft, zijn al allerlei percentages vermeld, maar het enige getal waar Koen Daniëls 100 procent zeker van is, is dat zonder preteaching 100 procent niet bereikt zou worden. Met het aanloopleven worden wel degelijk veel mensen bereikt.

De spreker heeft vastgesteld dat leerkrachten in zijn dorp tijdens hun ontspanningsmomenten fietstochtjes langs hun leerlingen maken om materiaal te bussen. Dat kan volgens hem ook in andere steden. De schepenen die nu verklaren dat het niet evident is de leerlingen te bereiken, moeten nagaan hoe ze die leerlingen wel kunnen bereiken. Iets in de bus steken, is al veel, maar als de brievenbus niet wordt geopend of als het papier wordt weggegooid, betekent dat niet dat het onderwijs geen kansen biedt. De kansen moeten ook worden gegrepen en er is een ouderlijke verantwoordelijkheid.

Wat de evaluatie betreft, wijst het lid erop dat twee derde van het schooljaar normaal is verlopen. Hij herinnert zich dat hij vroeger als leerkracht soms zei dat hij over bepaalde zaken geen examenvragen zou stellen. Sommige leerlingen haalden dan gewoon een alcoholstift boven om er een streep door te trekken. Dat signaal mag niet worden gegeven. Een evaluatie is meer dan enkel een examen. Leerkrachten kunnen rekening houden met overzichtstoetsen en dergelijke, al is het

maar om voor het volgend schooljaar goede informatie door te geven over wat al dan niet is bereikt. Daar dienen evaluaties ook voor. Hij is blij dat de minister het signaal heeft gegeven dat maximaal in lessen moet worden geïnvesteerd, maar het is natuurlijk ook nodig om na te gaan waar de leerlingen staan.

Wat de cijfers betreft, moeten alle factoren in rekening worden gebracht. Zo is er het aantal mensen die het Nederlands niet beheersen. Het zou volgens Koen Daniëls boeiend zijn om ook daarover cijfers te krijgen. Verder vraagt hij de minister hoe of langs welke kanalen hij de vragen over de cijfers maximaal probeert samen te voegen.

Koen Daniëls doet een oproep aan alle commissieleden die ook in een college van burgemeester en schepenen zetelen. Als de gemeenten massaal mondkmaskers kopen, zullen de prijzen stijgen en zal de beschikbaarheid dalen op de plaatsen waar ze misschien echt nodig zijn, zoals voor leerkrachten en leerlingen die risico's lopen. Er is druk om iedereen een mondkmasker te bezorgen, maar hij hoopt dat het gezond verstand zal worden gebruikt.

1.11. Kristof Slagmulder

Door de coronamaatregelen zijn de toelatingsexamens voor arts en tandarts naar 25 en 26 augustus 2020 verschoven. Hierover is gecommuniceerd op 13 april 2020. Op de website waar studenten zich voor een bepaald examen kunnen inschrijven, kunnen ze het betaalde inschrijvingsgeld niet terugvorderen indien ze niet deelnemen of om een of andere reden verhinderd zijn. *Kristof Slagmulder* vraagt wat er gebeurt als een student in maart 2020 heeft betaald omdat hij ervan uitging dat het examen in juli 2020 zou plaatsvinden, maar om een of andere reden niet kan deelnemen in augustus 2020. Is die student het betaalde inschrijvingsgeld ook kwijt of zal dat worden terugbetaald?

1.12. Brecht Warnez

Brecht Warnez begrijpt dat de datum voor de toelatingsexamens voor arts en tandarts, die werd vastgelegd voor eind augustus, niet ideaal is. Het is belangrijk om duidelijkheid te bieden aan de studenten die daaraan willen deelnemen. Zijn er nog uitvoeringsbesluiten nodig? Hoe zal de minister dat praktisch organiseren? Is er zicht op de spreiding van de examenplaatsen? Zal het IT-systeem sterk en valide zijn?

Heeft de minister al met de partners gepraat over de toepassing van het decreet van 17 april 2020 over maatregelen in het hoger onderwijs voor het academiejaar 2019-2020 als gevolg van de coronacrisis, sinds de stemming op 15 april 2020? Is er een eerste evaluatie? In de memorie van toelichting werd uitdrukkelijk gezegd dat er voor sommige stages nood is aan samenwerking tussen de minister en de andere bestuursniveaus. Zijn dat Europese richtlijnen, federale of KB's? Het is belangrijk dat de minister contact opneemt met dat bestuursniveau om de continuïteit van de studenten, de opleidingen, diploma's en de toegang tot het beroep te vrijwaren. Zijn er daarvan al resultaten?

Het openbaar vervoer zal een belangrijke rol spelen bij het heropstarten van de scholen. Heeft de minister hierover contact met minister Lydia Peeters of met De Lijn?

1.13. Jan Laeremans

Jan Laeremans vernam dat deelname aan de zomerscholen vrijblijvend zou zijn. Hij las deze ochtend op de VRT-website echter een interessant artikel van Wouter Smets die pleit voor verplichte zomerscholen in plaats van herexamens, met een

verplichte eindtoets. Die piste lijkt hem interessant. Wil de minister dat in overweging nemen?

1.14. Arnout Coel

Arnout Coel sluit zich aan bij de geuite appreciaties voor het werk van de minister, zijn diensten, de leerkrachten, de directies en voegt daar zelf de ICT-medewerkers aan toe, die zich enorm hebben ingezet om de preteaching voor te bereiden.

De draaiboeken zijn een interessant instrument, met concrete maatregelen en een stappenplan. Er blijven echter nog heel wat praktische vragen over. Het is niet mogelijk om dat op Vlaams niveau voor alle scholen uit te werken, dat zal op schoolniveau moeten gebeuren.

De spreker kreeg heel wat vragen over het respecteren van de social distancing. Wat in het eerste leerjaar, waar er nog veel contact is tussen de leerlingen onderling, maar ook tussen de leerlingen en de leerkracht? Wat met de speelplaats?

Hij sluit zich aan bij de opmerking van Elisabeth Meuleman over het beperken van het aantal leerlingen. Gemiddeld telt een klas 24 leerlingen. Als de klas over twee leerkrachten wordt verdeeld, blijven er twaalf leerlingen over per groep. Als er echter maximaal tien leerlingen per groep mogen, zijn er drie leerkrachten nodig. Kan die beperking tot tien leerlingen eventueel worden aangepast?

Er stellen zich heel wat uitdagingen in het buitengewoon onderwijs. Hoe kan bijvoorbeeld het busvervoer veilig verlopen? Het buitengewoon onderwijs telt ook een aantal mentaal kwetsbare leerlingen. Hoe zullen zij reageren op de veranderingen? Sommige leerlingen hebben fysieke verzorging nodig. Daarbij is het nagenoeg onmogelijk om de social distancing te respecteren.

Heel wat ouders hebben kinderen in verschillende leerjaren. Sommige zullen naar school mogen, andere zullen thuisonderwijs krijgen. Hoe moeten de ouders dat praktisch organiseren, in combinatie met de heropstartende economie? Het wordt niet gemakkelijk om die puzzel te leggen.

De spreker kreeg heel wat vragen van leerkrachten. Zij worden verondersteld om opnieuw klassikaal les te geven. Sommige ouders zullen hun kinderen echter misschien niet naar school sturen. Maar ook die kinderen moeten worden onderwezen. Wordt er van die leerkrachten dan verwacht dat zij zowel klassikaal lesgeven als een alternatief digitaal traject aanbieden?

2. Antwoorden van de minister

Minister *Ben Weyts* wil graag nog nieuws meedelen. Er is een belronde gedaan door de onderwijsinspectie, waarvan de resultaten zijn geaggregeerd en verwerkt. De onderwijsinspecteurs hebben meer dan 700 scholen gecontacteerd per telefoon: 490 scholen basisonderwijs en 220 scholen secundair onderwijs. Tegen eind april worden alle scholen opgebeld om ze te bevragen maar ook om te coachen, te begeleiden en steun te verlenen. Het gemiddelde gesprek duurt 48 minuten, met uitschieters van anderhalf uur.

De minister overloopt de resultaten. In het secundair onderwijs heeft 99 procent van de directeurs het gevoel de situatie onder controle te hebben; in het basisonderwijs is dat 95 procent. De leerkrachtenteams zijn massaal beschikbaar. In 79 procent van de secundaire scholen is 100 procent van de leerkrachten beschikbaar; in het basisonderwijs is dat 60 procent. De eerste dagen van preteaching verlopen naar verluidt goed. 95 procent van de secundaire scholen heeft een aanbod voor alle leerlingen, ook de digitaal onbereikbare leerlingen. Ze kunnen die dus via een

andere weg bereiken, bijvoorbeeld via een ronde die ze zelf doen of via afhaalmomenten op school. 94 procent van de basisscholen heeft een aanbod voor alle leerlingen.

Er wordt vooral ingezet op Nederlands, gegeven door 71 procent van de secundaire scholen, wiskunde, gegeven door 70 procent van de secundaire scholen, en Frans, gegeven door 57 procent van de scholen. Men maakt ook massaal gebruik van filmpjes voor leerlingen, zelfgemaakte of uit de database die ter beschikking is gesteld. 87 procent van de scholen basisonderwijs gebruikt filmpjes en 94 procent van de secundaire scholen.

Scholen bereiken ook heel veel leerlingen uit kansengroepen. 90 procent van de basisscholen en secundaire scholen geeft aan dat ze tussen de 80 en 100 procent van hun leerlingen goed kunnen bereiken. 85 procent van de secundaire scholen en 89 procent van de basisscholen geeft aan dat ze een goed zicht hebben op leerlingen in kansarme, onveilige of bedreigende situaties.

Tot slot zeggen de scholen dat de richtlijnen die de overheid opstelt in samenspraak met het onderwijsveld, echt een goede houvast zijn. 85 procent van de basisscholen en 90 procent van de secundaire scholen noemt de richtlijnen redelijk tot sterk ondersteunend. Er zijn vooral nog vragen over het einde van het schooljaar. Wat met getuigschriften, klassenraden, juridische betwistingen? De minister is bezig met een nooddecreet wat betreft het leerplichtonderwijs, waarbij meer juridische mogelijkheden worden geboden aan scholen om te kunnen afwijken van bijvoorbeeld de evaluatie en het schoolreglement.

Minister Ben Weyts formuleert vervolgens punctueel enkele antwoorden.

Hoe is de veiligheid praktisch mogelijk? Wanneer het niet veilig is, gaat de school niet open. Dat is een heel duidelijke regeling en een geruststelling die hij wil geven. De minister wijst op de betrokkenheid van de interne en externe preventieadviseur, aangevuld met de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie bekijkt ook de infrastructuur waarin zij vanuit de dagelijkse praktijk kennis en expertise heeft. Maar ze laat geen experimenten toe: inzake veiligheid trekt men een duidelijke lijn.

De minister heeft geprobeerd om de kleuterscholen te laten openen, maar hij heeft begrip voor de terechte bekommernis van de virologen over de verdere verspreiding van het virus. Men is wel verder geraakt dan waar men aanvankelijk zat. Men is blijven discussiëren en er zijn nieuwe inzichten aangedragen. Mocht men tegen het advies van professor Vlieghe zijn ingegaan, dan zou men ongetwijfeld teruggefloten zijn door de Nationale Veiligheidsraad of dan zou er chaos zijn ontstaan. Dan zou er angst zijn bij ouders, leerlingen en leerkrachten. Men probeert elkaar zoveel mogelijk te vinden, stelt de minister. De gesprekken verlopen zeer goed. De minister uit zijn grote appreciatie voor de werkzaamheden van de GEES.

Na een week zal worden geëvalueerd, om echt perspectief te kunnen bieden. Op dat moment zal men een inschatting maken. Er werd gevraagd hoe dat praktisch-organisatorisch allemaal zal verlopen. Ten eerste is er een veiligheid ingebouwd. Er moet groen licht gegeven worden en de inschatting van de preventieadviseur is op dat vlak cruciaal. Anderzijds gaat men na een week evalueren hoe het allemaal praktisch-organisatorisch is verlopen, wat men daaruit kan leren en wat eventueel moet worden aangepast. De vraag is ook wat dan de stand van de epidemie is. Alles gaat zeer snel, misschien zit men over een maand in een volledig andere situatie. Op basis van die gegevens bekijkt men de heropening van de scholen en zeker van het kleuteronderwijs, de beroepsgerichte opleidingen en de sleuteljaren.

De minister verwijst naar de leerplicht, wat iets anders is dan schoolplicht. Wanneer de school oproept om naar school te komen, kan het kind dat maar beter

doen, zeker als het kan in veilige omstandigheden. Maar dwingen kan men niet. Er moet begrip zijn voor elkaars situatie. Er moet een dialoog zijn tussen de school, de CLB's en de betrokken ouders.

De administratie heeft volgens minister Ben Weyts wekelijks op afstand contact met de CVO's om de vragen over het volwassenenonderwijs te beantwoorden.

Over het materiaal is er overleg om dat te bekijken. De virologen bepalen wat nodig is qua mondklappers, alcoholgel enzovoort. De overheid gaat wel over de beschikbaarheid van het materiaal. Wordt het een groepsaankoop of een raamcontract? Dat wordt nu besproken.

Er is in sommige scholen een grote afwezigheid onder de leerkrachten. Maar globaal zijn de cijfers van het ziekteverzuim zeer positief.

Voor wat betreft de praktische organisatie moet er worden gestreefd naar een evenwicht tussen richtlijnen en autonomie. Men moet niet alles in regeltjes willen vatten. Daarin wordt nu in veel scholen te ver gegaan, meent de minister. Op de heel gedifferentieerde casuïstiek van de scholen kan men sowieso niet altijd anticiperen. De grootste expertise zit in de scholen.

In de draaiboeken en in de communicatie van Schooldirect en op de website onderwijs.vlaanderen.be staan duidelijke richtlijnen met betrekking tot de evaluatie, aldus de minister. Iedereen zou dit moeten consulteren.

Herexamens zijn een mogelijkheid. Iedereen heeft recht op een tweede kans. Dat kan jongeren helpen om opgelopen achterstand te herstellen. Men kan ook werken met zomertaken en hopelijk ook met zomerscholen. Maar dat kan niet verplicht worden, want dan zou men de facto het schooljaar moeten verlengen en de leerkrachten verplichtingen opleggen. Maar de minister wil dat vermijden. Hij zou graag hebben dat van de speelpleinwerking een soort zomerschool gemaakt kan worden. Nederlands onderzoek wijst uit dat dit kan als men het tot één of twee vakken beperkt en als de zomerschool twee weken duurt. Scholen kunnen op basis van een evaluatie de leerlingen met een achterstand aanduiden die hiervoor in aanmerking zouden komen. Daarbij kan worden gebruikgemaakt van een pedagogische onderwijsreserve, bestaande uit organisaties en verenigingen die hun diensten aanbieden, bijvoorbeeld met gepensioneerde leerkrachten. Minister Weyts denkt ook aan duaal lesgeven, mensen uit de privésector die een deel van hun vakantie willen opofferen om les te geven.

De minister heeft aan AGION gevraagd wat de schade is voor de werven. Er zou geen probleem zijn. Alle opgestarte schoolinfrastructuurprojecten zouden blijven lopen.

Voor een verhoging van de capaciteit van Smartschool werd 200.000 euro uitgetrokken. Dat is inderdaad niet via de wet op de overheidsopdrachten gegaan. De nominatim subsidie is perfect legaal, merkt de minister op.

Minister Ben Weyts wist naar eigen zeggen niet dat er een N-VA-visual was. Hij heeft hem ondertussen wel gezien.

De Vlaamse Scholierenkoepel werd om advies gevraagd, onder andere over de draaiboeken, verduidelijkt de minister.

De preventieadviseurs worden ondersteund via de onderwijsinspectie. Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk op lokaal vlak oplossingen te zoeken. Misschien zal er een probleem zijn inzake capaciteit want de preventieadviseurs zullen heel veel werk krijgen.

Er is een afspraak gemaakt om te zorgen voor meer capaciteit bij het agentschap Zorg en Gezondheid door CLB-artsen toe te voegen. Een probleem met de verzekering moest eerst worden opgelost. Volgens minister Weyts is er nu een regeling voor een maand, maar dat zou nog eens moeten gecheckt worden bij minister Beke.

De cijfers met betrekking tot de kwetsbare leerlingen zijn goed. De minister nuanceert de gegevens van de scholen die hij daarnet gaf, want het gaat om cijfers die de directies zelf rapporteerden aan de onderwijsinspectie. Hij heeft het wel moeilijk met bepaalde insinuaties. Alles wordt gedaan om de kwetsbare jongeren maximaal te bereiken. Daarom wordt ook samengewerkt met Welzijnszorg, Vluchtelingenwerk, het Netwerk tegen Armoede enzovoort.

De volgende grote werf is dan de start van het nieuwe schooljaar op 1 september 2020, vooral dan voor de pedagogen. Die pedagogen verdienen trouwens een speciale vermelding, omdat zij bijzonder sterk werk geleverd hebben en nog zullen leveren. Dat gaat dan niet alleen om de pedagogische begeleidingsdiensten van de koepels, maar ook over externe pedagogen, die betrokken zijn om tot gedragen pedagogische richtlijnen te komen, iets wat voorheen als ondenkbaar werd beschouwd.

Voor het buitengewoon onderwijs moet het draaiboek inderdaad aangevuld worden, voor zover dat mogelijk is, aldus de minister. Het buitengewoon onderwijs is nu eenmaal een zeer specifieke tak waarvoor maatwerk nodig is. In het huidige draaiboek staat dat samen met de virologen gekeken wordt om extra handvaten aan te reiken in functie van de veiligheid en de gezondheid, maar richtlijnen zullen niet worden opgelegd. De scholen in kwestie zijn veel beter geplaatst om hun eigen situatie in te schatten en op basis daarvan maatregelen te treffen.

In de tussenkomsten kwamen ook de zogenaamde buitenschoolse bondgenoten en netwerken ter sprake, die een aanvulling kunnen bieden op de maatregelen die al getroffen zijn, zoals het inzamelen van laptops. Minister Weyts merkt op dat er al heel veel initiatieven zijn opgezet als aanvulling of alternatief op het digitale luik. Zo worden er gespreide afhaalmomenten georganiseerd om ouders toe te laten papieren taken af te halen. Op die manier worden ook moeilijker bereikbare kinderen bereikt, al is dat niet de enige opzet van de initiatieven. Leerkrachten vinden het ook nuttig om zo nog enig contact te hebben met de ouders van hun leerlingen.

Als scholen vaststellen dat ze bepaalde leerlingen echt niet kunnen bereiken, dan kunnen ze dus buitenschoolse bondgenoten inschakelen. Het Departement Onderwijs en Vorming brengt scholen in contact met de betrokken organisaties en voedt de organisaties tegelijkertijd met pedagogische richtlijnen en goede voorbeelden. Concrete voorbeelden van dergelijke organisaties zijn onder andere het Aalsterse Broeiklas, de Summer Academy in Antwerpen, de Buddywerking in Mechelen, het jongerenbegeleidingscentrum Aura in West-Vlaanderen, Arktos, PROFO in Vlaams-Brabant en Limburg enzovoort. De volledige lijst van mogelijke partners is te vinden op www.onderwijs.vlaanderen.be.

De administratie zorgt ook voor de nodige hulplijnen in het draaiboek. Inzake veiligheid zijn dat de preventieadviseurs en de onderwijsinspectie en er kan altijd teruggekoppeld worden naar de administratie.

In het pedagogisch draaiboek staat ook dat de gevalideerde toetsen niet uitgevoerd hoeven te worden. Het kan wel, maar het hoeft niet.

Wat de heropening betreft, was er de vraag naar een exacte datum. Op dit moment is het echter nog niet mogelijk om een concrete datum te geven, omdat de situatie

dag na dag verandert. Een eventuele heropening zal zo goed mogelijk rekening moeten houden met de actuele situatie.

De minister herhaalt ook nogmaals dat tegen eind deze week 5800 ingezamelde laptops geleverd zullen zijn.

Wat het grensverkeer betreft, de Vlaamse leerlingen die in Nederland schoollopen en vice versa, kan de minister geen concrete antwoorden geven. Er heeft een overleg plaatsgevonden tussen de premier en de Nederlandse minister-president, maar dat heeft niet tot een concrete oplossing geleid.

Voor de verplaatsing van de ingangsexamens voor arts en tandarts wordt voor een legistische onderbouw gezorgd, al zat die eigenlijk ook al in het decreet van 17 april 2020 over maatregelen in het hoger onderwijs voor het academiejaar 2019-2020 als gevolg van de coronacrisis.

Op het vlak van verplichte stages is er overleg met het federale niveau.

Minister Ben Weyts komt vervolgens nog even terug op de heropening van de kleuterklas. In beginsel moet de theorie van de contactbubbels gerespecteerd worden. Dat is praktisch niet gemakkelijk. De kleuterklas openen, leidt sowieso tot meer contacten en dat moet gecompenseerd worden door bijvoorbeeld een bepaalde klas in het lager onderwijs niet te laten opengaan. Het staat vast dat kinderen bij het verspreiden van het coronavirus niet de drijvende kracht zijn, maar ze kunnen wel besmet worden en dus ook andere mensen besmetten. De scholen heropstarten is niet zonder risico's en men moet daarbij ook aan de gezondheid van de leerkrachten denken, besluit de minister.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Koen DANIELS
Elisabeth MEULEMAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
buso	buitengewoon secundair onderwijs
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
GEES	Groep van Experts die belast is met de Exit-Strategie
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
KB	koninklijk besluit
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten